

Список використаних джерел:

1. Навчальні матеріали Національної академії Внутрішніх справ. URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/SPOU/1-8.html>.
2. Статут міжнародної організації кримінальної поліції – ІНТЕРПОЛ від 04.11.1992 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text.
3. Наказ № 54/1858 від 27.02.1997 р. МВС України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України затверджено Інструкцію про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97#Text>.
4. Наказ № 613/380/93/228/414/510/2801/5 від 17.08.2020 р. МВС України, Офісу Генеральної прокуратури, Національного Антикорупційного бюро України, Служби Безпеки України, Державного Бюро розслідування, Міністерства Фінансів України, Міністерства Юстиції України затверджено «Інструкцію про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97#Text>.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI: станом на 05.02.2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

ГАРАЩУК Діана Петрівна,
ад'юнкт кафедри
криміналістики та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПОДАЛЬШОГО ЕТАПУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАЙНЯТТЯ РИБНИМ ДОБУВНИМ ПРОМИСЛОМ

На сьогоднішній день забезпечення раціонального використання природних ресурсів є основним завданням сучасного суспільства. В свою чергу держава здійснює контроль за додержання раціонального використання природних ресурсів, зокрема і водних живих ресурсів – риби різноманітних порід. У випадку незаконного видобування водних живих ресурсів з водного середовища, якщо такими діями була спричинена істотна шкода, передбачена кримінальна відповідальність згідно ст. 249 Кримінального кодексу України (далі – КК України).

Проаналізувавши статистичні дані Офісу Генерального прокурора ми маємо змогу побачити, що одним з найпоширенішим кримінальним правопорушенням проти довкілля є незаконне зайняття рибним добувним промислом. Так у 2022 році з 4018 кримінальних правопорушень зазначеної категорії 576 зареєстровано за ст. 249 КК України (14 %), у 2021 році з 5416 – 613 відповідно (11 %), у 2020 році з 4558 – 608 (13 %), у 2019 році з 3769 – 619 (16 %), у 2018 році з 3529 – 538 (15 %) [5]. Вказане свідчить, що на часі

вивчення проблемних питань досудового розслідування досліджуваного протиправного діяння є досить актуальним і тому вважаємо нагальною потребою розглянути детально подальший етап досудового розслідування та основні типові слідчі ситуації, які виникають протягом нього.

Перш за все слід зазначити думку І. Пирога, який наголошує, що етапи розслідування є виключно криміналістичним поняттям, що не закріплено у жодному нормативному акті. Вони мають суттєве значення для методики розслідування та мають бути поділені за криміналістичними критеріями, що ґрунтуються на наявній на певний момент розслідування інформації, що, у свою чергу, складає зміст слідчих ситуацій із переліком завдань щодо їх вирішення [3, с. 165].

На сьогодні у криміналістиці більшість науковців поділяють процес розслідування на початковий, подальший та заключний етапи. Однак аналіз літератури свідчить, що заключний етап порівняно з іншими є малоінформативним та нескладним у тактичному плані. Саме тому науковцями він практично не розглядається. Окремі вчені взагалі розглядають двохелементну структуру досудового розслідування з поділом його на початковий та подальший етапи. Початковий етап розпочинається з моменту внесення уповноваженою особою відомостей про вчинення злочинів до ЄРДР до повідомлення особі про підозру. Подальший етап починається з прийняття рішення у вигляді повідомлення особі про підозру і триває до моменту вирішення всіх завдань розслідування, коли сформовано доказову базу, достатню для пред'явлення обвинувачення [4, с. 49-50].

Пропонуємо розглянути думку О. Лускатова, який зазначає, що на подальшому етапі розслідування відбувається:

- висунення додаткових версій при встановленні нових обставин скоєння злочину;
- планування слідчих (розшукових) та інших дій і заходів по їх перевірці;
- виконання всього запланованого;
- визначення особи або кола осіб, винних у вчиненні злочину;
- закінчення збору доказів, оцінка їх повноти і побудова в систему;
- завершення збору даних, що характеризують особистість підозрюваного (підозрюваних);
- виявлення всіх причин і умов, що сприяли скоєнню злочину, та прийняття заходів профілактичного характеру);
- обрання запобіжного заходу (якщо він не був застосований до підозрюваного);
- складання обвинувального акту.

На даному етапі слідчий має обсяг інформації, достатній для того, щоб більш-менш точно розв'язати основні питання, які раніше виникли на початковому етапі розслідування, коли відповіді на них носили можливий, вірогідний характер. В зв'язку з появою на подальшому етапі підозрюваного, істотна частина процесуальних дій та інших заходів зосереджується навколо цієї процесуальної фігури. Головна задача даного етапу – повне і всебічне дослідження всіх обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні [2, с. 414-415].

До головних завдань подальшого етапу розслідування А. Волобуєв відносить такі:

- 1) формування системи доказів з обвинувачення особи в учиненні злочину (будуть відображені в обвинувальному акті);
- 2) установлення всіх співучасників злочину та збір доказів для їх обвинувачення;
- 3) забезпечення відшкодування заподіяних збитків, збір інформації про особистість підозрюваного (обвинуваченого).

У кожній окремій методиці розслідування на цьому етапі розглядаються типові слідчі ситуації та комплекси слідчо-розшукових дій, що їм відповідають. Типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування визначаються позицією, яку займає особа, якій було повідомлено про підозру у вчиненні злочину [1, с. 13].

Розглядаючи типові слідчі ситуації подальшого етапу досудового розслідування незаконного зайняття рибним добувним промислом ми цілком погоджуємося з думкою С. О. Книженко, яка досліджуючи особливості вищевказаного етапу кримінальних правопорушень вчинених проти довкілля розглядає наступні слідчі ситуації:

1) Підозрюваний визнає себе винним у вчиненні екологічного злочину у повному обсязі висуненої підозри. У цій ситуації слідчий спрямовує зусилля на деталізацію обставин учинення злочинних дій (під час допиту підозрюваного) та перевірку одержаних показань іншими джерелами доказів (документами, висновками експертиз тощо).

2) Підозрюваний визнає себе винним у вчиненні екологічного злочину частково. У цій ситуації слідчий на підставі аналізу свідчень підозрюваного висуває версії з кожного пункту як визнання вини, так і її заперечення. Із метою перевірки версій проводяться допити свідків, які раніше не були допитані, одночасні допити двох чи більше вже допитаних осіб та інші слідчі (розшукові) дії.

3) Підозрюваний не визнає себе винним у вчиненні екологічного злочину. Як правило, підозрюваний, заперечуючи свою вину, посилається на алібі або на те, що його дії були вчинені через виробничу необхідність тощо. В указаній ситуації перевіряються версії щодо місця перебування підозрюваного, правомірності його дій за конкретних обставин тощо. Проводяться додаткові обшуки, виїмки документів, судові експертизи, допити свідків, одночасні допити двох чи більше вже допитаних осіб та інші слідчі (розшукові) дії [1, с. 193-194].

На підставі вищевикладеного, можемо зазначити, що подальший етап досудового розслідування відіграє значну роль, оскільки саме на цьому етапі здійснюється перевірка доказової інформації необхідної для складання обвинувального акту, щодо особи, яка вчинила протиправне діяння та скерування його для подальшого судового розгляду.

Список використаних джерел:

1. Волобуєва А. Ф., Степанюк Р. Л., Малярова В. О. Криміналістика: у 2 т. Х. : ХНУВС, 2018. Т. 2. 312 с.
2. Чаплинський К. О. Криміналістика: підручник. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
3. Пиріг І. В. Поняття та характеристика етапів розслідування у криміналістиці. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спец. вип.. № 2 (115). С. 163-168.
4. Пиріг І. В., Самсонова В. В. Методика розслідування крадіжок, вчинених на території садівницьких товариств і дачних кооперативів: монографія. Дніпро : ДДУВС, 2017. 152 с.
5. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування *Офіс Генерального прокурора*. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

ДЕМЧЕНКО Ірина Олександрівна,
ад'юнкт кафедри
криміналістики та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішня наша країна переживає тяжкі часи, а саме зіткнулася з небаченим у сучасній історії викликом – збройною агресією російської федерації, яка торкнулася всіх сфер суспільного життя народу України, зокрема і боротьби зі злочинністю правоохоронними органами нашої держави. Актуальним аспектом цієї протидії залишається проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень з метою реалізації завдань кримінального судочинства, однак умови воєнного стану суттєво вплинули на можливості проведення слідчих (розшукових) дій органами досудового розслідування, внаслідок чого виникли деякі важливі проблеми та прогалини в їх проведенні, які потребують негайного їх усунення.

Внаслідок вторгнення російської федерації на територію нашої країни, працівники поліції кожен день документують наслідки обстрілів населених пунктів та жорстоке поводження російською армією над цивільним населенням та українськими військовими на окупованих територіях та на територіях активних бойових дій. На теперішній час перед слідчими підрозділами поліції постає одна із самих важливих задач, а саме документування злочинів та процесуальне оформлення необхідних слідчих (розшукових) дій, одне із яких це огляд місця події щодо обставин убивств і катувань цивільних осіб та військових, фіксування місць одиночних і масових захоронень, порядку ексгумації тіл для проведення необхідних досліджень. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України)